

PLECAȚI CU SORCOVA, PSIHOPAȚI ȘI NEVROZAȚI - BULETIN DE SĂNĂTATE PSIHICĂ: ROMÂNIA '89

„Bă, Ceaușcă asta a înnebunit de tot, fir-ar mama lui a dracu' de paranoic. Dar las' că nici nevastă-sa nu-i mai teafără. Aia măcar a fost neună dintotdeauna.” Vorbe pline de năduf, care începuseră să se audă, din ce în ce mai des, în ultimeluni ale „Epoicii de Aur”. Dar, în același timp, și Ceaușescu însuși afirma adeseori că doar nebulii nu cred că socialismul este cea mai bună și cea mai dreaptă orânduire din istoria omenirii. Două opinii aflate la extremele unui soi de folclor care, pe atunci, făcea din ce în ce mai des trimitere la psihiatrie. Pe de o parte, la psihiatria „lor”. Dar pe de altă parte, la cea a poporului obligat să participe de voie, de nevoie la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Știm cu toții ce credeam despre „nea Nicu” și despre „Leana”. Dar oare noi, oamenii obișnuiți, poporul muncitor cum stăteam din punct de vedere al sănătății mintale? Este o întrebare pe care atunci, la fel ca și acum, ne-o punem foarte rar. O întrebare probabil neplăcută, al cărei răspuns poate fi dat doar de specialiștii care au muncit în acest domeniu al sănătății publice.

Democrație patologică: bolile psihice îi afectau în mod egal și pe nomenclaturişti și pe oamenii simpli. FOTO: Victor Stroe

Studii și analize psihiatrice

Astăzi, prof. dr. Radu Mihăilescu este directorul medical al Spitalului de psihiatrie „Al. Obregia”. Conform spuselor sale, a început să lucreze în acest domeniu încă din anul 1983. De atunci și până în 1995 a participat la diverse studii de specialitate, deosebit de complexe, care au fost derulate în cadrul singurului insti-

tut de cercetare specializat în acest domeniu. În 1989 acumulase deja o experiență deosebit de vastă. Experiență care îi permite acum să vorbească obiectiv despre starea de sănătate mintală a românilor de acum douăzeci de ani, cu puțin timp înainte de încheierea Epoicii de Aur.

La o analiză sumară am putea crede că acum două decenii bolile psihice erau deosebit de frecvente. Trăiam într-un stres continuu, provocat, pe de o parte, de condițiile de

traid din ce în ce mai precare, iar pe de altă parte, de ura aproape generalizată față de reprezentanții unui sistem social și politic pe care-l resimțeam din ce în ce mai greu. Totuși, situația nu-i chiar atât de simplă pe cât pare la prima vedere. În această primă impresie nu este chiar reală. Asta, pentru că în privința bolilor psihice, nu se pot face pur și simplu niște statistici, rezultat al simplei „numărători” a cazurilor și a pacienților și împărțirea lor pe categorii și

rubrici. Sau, după cum spune prof. Mihăilescu, „în psihiatrie, starea de boală este mai greu de detectat decât în orice altă ramură a medicinei. Motiv pentru care metoda de bază este tehnica interviului clinic. În studiul epidemiologic, care urmărește să stabilească starea de sănătate mintală a unui segment de populație, poate fi efectuat doar de specialiștii psihiatrii”.

(Continuare în pag. a III-a)

RESTITUIRI

Dan Deșliu considera că Nicolae Ceaușescu devenise proprietarul României

Departamentul Securității Statului Unitatea Specială „R” Secret Aprilie 1989

Vă raportăm că postul de radio Vocea Americii a difuzat în cadrul programului în limba română din data de 6 aprilie 1989 partea a doua a comentariului lui Dorin Tudoran despre scrișoarea de protest a poetului Dan Deșliu. Redăm, în continuare, integral, materialul difuzat:

Dorin Tudoran: „Așadar, care sunt lucrurile pe care, cum singur afirma Dan Deșliu, considera că are dreptul și obligația să le spună președintelui Nicolae Ceaușescu?”

Domnule președinte, suntem la capătul puterilor, al răbdării, al absurdului multilateral dezvoltat. De ce? După mine, din cauza unei viziuni aberante asupra realității. Nu împărțatul sau părințele patriei, dumneavoastră vă socotiți pur și simplu proprietarul României. Proprietar absolut al

solutului și subsolutului, al apelor dulci și sărate, al aerului, al celor vii și chiar al rășoșilor din cimitirele de la sate. Ba, în plus, al adevărului și dreptății. Ei bine, asta nu se poate. Nimeni n-a fost vreodată proprietarul unei țări. Că dumneavoastră vă situați în atare postură o dovedește mai tot ce vă îngâdăți a dispune să se facă. Fără urmă de teme logic și normal.

(Continuare în pag. a III-a)

DIN BANCOTECA „EPOCII DE AUR”

GICĂ DE LA SCULĂRIE - CEL MAI CUNOSCUT ROMÂN

1989 a fost anul în care izolarea României, în primul rând a lui Nicolae Ceaușescu, pe plan internațional devenise o dureroasă certitudine. Din prestigiul și din încrederea de care se bucurase din partea cercurilor politice occidentale croul de necontestat al celui 21 august 1968 nu mai rămăsese decât o palidă amintire. Firește, propaganda oficială nu recunoștea asta nici în ruful capului, iar presa de la București continua să publice ample grupaje despre „inaltul prestigiu” și „larga recunoaștere” a „proeminentei personalități” și „savantei de renume mondial”. Numai că, ecurile (câte

mai erau...) veneau din partea unor autori și publicații de o slabă reprezentativitate, ba chiar în anumite cercuri, bine informate, se povestea cum că foarte multe dintre aceste „dovezi de stimă și prețuire” erau redactate în țară și trimise spre publicare, pe bani buni, la redacțiile care mai acceptau asemenea ofertă publicitară.

Firește, situația nu putea scăpa folclorului oral, acest ultrainteligent și hipersensibil barometru al opiniei publice. Bancul despre Gică de la sculărie stă mărturie.

Vine, așadar, în România Mihail Serghievi Gorbaciov. Conform

protocolului, înaltul oaspete sovietic vizitează și Uzinele „23 August”, puternică citadelă a spiritului muncitoresc și al cărei deputat în Marea Adunare Națională era însuși „Tovarășul”. După derularea „ca la carte” a ritualului vizitei, Mihail Serghievi își exprimă dorința, strict personală, de a revedea un bun și foarte drag prieten, pe Gică de la sculărie. Pe fază, băieții de bine se mobilizează exemplar și, în numai câteva minute, Gică este adus în fața liderului Perestroicăi. Intrevuederea este emoționantă:

(Continuare în pag. a III-a)

Preoți cu crucea-n frunte

În cinstea achitării datoriei externe, Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste s-a întrunit în ședință plenară. Conform statului, în componența FDUS intrau Partidul Comunist Român, Organizația Democrației și Unității Socialiste, organizații de masă, obștești, profesionale, cooperatiste, consilii ale oamenilor muncii aparținând naționalităților conlocuitoare, uniuni de creație, asociații și societăți științifice, culturale și sportive, reprezentanții cultelor recunoscute oficial. Respectând compoziția „globalizatoare” a FDUS, la Plenara amintită au fost desemnați să cuvânteze, printre alții, Alexandrina Gănușe, prim-secretar al Comi-

tetului Județean Ialomița al PCR, Cornel Rudi, maistrul minier la Intreprinderea „Vulcan” din județul Huneedoara, Ion Mușat, președinte al CAP Pecineaga, Cornel Rizeșcu, director general al Institutului Central de Cercetări Metalurgice, Nestor Vornicescu, mitropolitul Olteniei, Ioan Robu, episcop-conducător al Arhiepiscopiei Romano-Catolice București. Informații, probabil, de interesantă implicare politică făcute de capii cultelor în țările vecine, responsabili cu presa de la Comitetul Central au decis să reproducă în ziarul partidului discursurile lui Nestor Vornicescu și Ioan Robu. Vizate ori scrise, desigur, de activiștii înalți ai partidului.

Cuvântul Mitropolitului Nestor Vornicescu

Prin misiunea noastră, prin comandamentele de cunoștință patriotică românească, ne exprimăm și astăzi, în cadrul Plenarei Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, adeviziunea noastră totală și participarea activă la realizarea grandioaselor programe care se dezbate în înaltul forum al democrației noastre, programe de dezvoltare economică-socială multilaterală a scumpei noastre patrii, România Socialistă.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

14 aprilie (vineri)
Soarele a răsărit la 6:34, a apus la 19:59
Luna a răsărit la 13:24, a apus la 3:52
Sărbătoare creștină:
Sfântul Martin Mărturisitorul, Episcopul Romei; Sfânta Muceniță Tomaida

S-a întâmplat la 14 aprilie 1989

● Sesiunea Adunării Naționale a Irakului și-a început lucrările la Bagdad în noua componență după alegerile legislative de la 1 aprilie. Saadi Mahdi Saleh, membru al Comandamentului regional al Partidului Baas Arab Socialist din Irak, a fost ales în funcția de președinte al Adunării Naționale. În respectiva sesiune, deputații au dezbătut proiectul noii Constituții a Irakului și probleme referitoare la dezvoltarea economică-socială a țării.

● Plenara CC al Partidului Comunist din Austria, desfășurată la Viena, a dezbătut probleme legate de lupta partidului în apărarea intereselor oamenilor muncii austrieci. Raportul pe această temă a fost prezentat de președintele PC din Austria, Franz Muhri.

● La Nicosia a avut loc o întâlnire între reprezentanții organizațiilor de tineret și studențești ale comunităților greacă și turcă din Cipru, prima de acest gen după evenimentele din 1974, informa agenția cipriotă de presă CNA. Cu acest prilej au fost discutate aspecte ale problemei cipriote și contribuția organizațiilor respective la soluționarea pasnică a situației din insulă, preciza sursa citată.

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

14 APRILIE

Doina Cornea i-a adresat lui Ceaușescu încă o Scrișoare deschisă, un rechizitoriu sever, în care declară că apreciază și susține pe semnatarul ultimelor „apeluri”. Unde găsește atâtă curaj și clarviziune? În credința ei, fără indoială. Este gata de orice sacrificiu, nu-i este frică de nimic.

Sanda Stolojan, Nori peste balcoane. Jurnal din exilul parizian. Traducere din franceză de Micaela Slăvescu. Revizuită de Sanda Stolojan, București, Humanitas, 1996, p. 295

Lidia, într-o stare sufletească „neagră”. Ea face parte dintre cei ce nu se pot resemna prea ușor. Faptul că revoltele sale nu ajung să se exteriorizeze în mod public o duce la exasperare și în cele din urmă la depresie. Și numai pentru că se gândește la noi (la familie), nu iese în arenă să își proclame nemulțumirile.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes. Ianuarie 1955 - martie 1993. Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 724

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„În concedii nu am mers niciodată”

Floarea Florică avea 31 de ani și locuia în București în 1989; primul lucru care-i vine în minte atunci când vine vorba de acel an este naveta chinuitoare pe care o făcea în fiecare week-end, pentru a-și vedea fiul de 1 an. „Lucram la Fabrica de instrumente muzicale de pe Cascadelor, care s-a și dărâmat acum. Era în incinta fabricii de

mobila Mobins. Meseria mea era de constructor instrumente muzicale și făceam toate operațiile, de la asamblare acordeoane până la cașerat stații de amplificare. Am fost o singură promoție calificată în meseria asta la Grupul Școlar Profesional.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Vineri, 14 aprilie, a fost o zi plină. Se petrecuse ceva important - cu mari eforturi din partea populației, supusă la fel și fel de sacrificii, România plătiese integral și înainte de termen datoria către băncile occidentale. După o perioadă grea sosise ceasul biruinței. Pentru a-l marca așa cum se cuvine, autoritățile, de partid și de stat” au făcut un adevărat tur de forță.

Copii la indigo

Plecăt de la București la 12 aprilie, până la finele lunii, bulgărele recunoștinței și bucuriei „poporului” s-a rostogolit încet și sigur în toate județele țării. Primele au intrat în „hora bucuriei” puzderia de comitete, comiții și consilii create în anul '80, pentru a arăta că populația este de partea regimului.

(Continuare în pag. a III-a)

CRONICA NEAGRĂ

În seara asta am poftă să bat pe cineva

La 21 martie 1989 a fost trimis în judecată cuțitarul brăilean Ghelase, iar procesul a fost foarte scurt și cuprinzător. Faptele s-au petrecut în fața Căminului Cultural din Movila Miresii, unde autoritățile și organizațiile obștești organizaseră o seară distractivă. Pentru fiu-meu și pentru generația lui, seara distractivă de la discoteca din Moara Miresii trebuie că ar fi fost cea mai plicticoasă seară din viața lor, dacă s-ar fi teleportat în timp cu 20 de ani înapoi. Vă închipuiți o sală groznic de rece și întunecoasă, cu trei becuri: roșu, verde și galben, care clipocesc superpenibil pe muzica formației Azur, care se aude ca un cur la unicul difuzor din spatele scenei, în vreme ce fete și flăcăi, plătitorii biletelui de 6 lei, băieții din fund cu țigările în mână, iar sticlele de bere sunt alinate soldățește de-a lungul peretelui, să mor io că doar o crimă ce mai înveselește atmosfera, și crime erau, slavă Domnului, nu lipseau.

Așadar, Alexandru Ghelase s-a dus cu nevasta la seara distractivă și parcă presimțea distracția ori, tocmai, o pregătea, că o luat la el ditai cuțitoai, bine-bine ascuțit. Așa cum e în multe sate de pe la noi, Căminul cultural se află pe lângă dispensar, în apropierea Primăriei și a școlii, în preajma terenului de fotbal. La toarna nevastă, nu departe de destinație, Ghelase îl vede pe consăteanul Balaban că îl mustră deloc prietenos chiar pe fratele său mai mic, Lascu. Îi zicea: „Scoate, potaie, plasa de la poarta de fotbal, pe care-ai furat-o, că te duc la Militie chiar acum”, și jap una după ceafă. Adevărat, fratele mai mic al lui Ghelase furase acea plasă, cumpărată din eforturile obștești care renunțase, de dragul unui meci civilizată, la niște navete de bere.

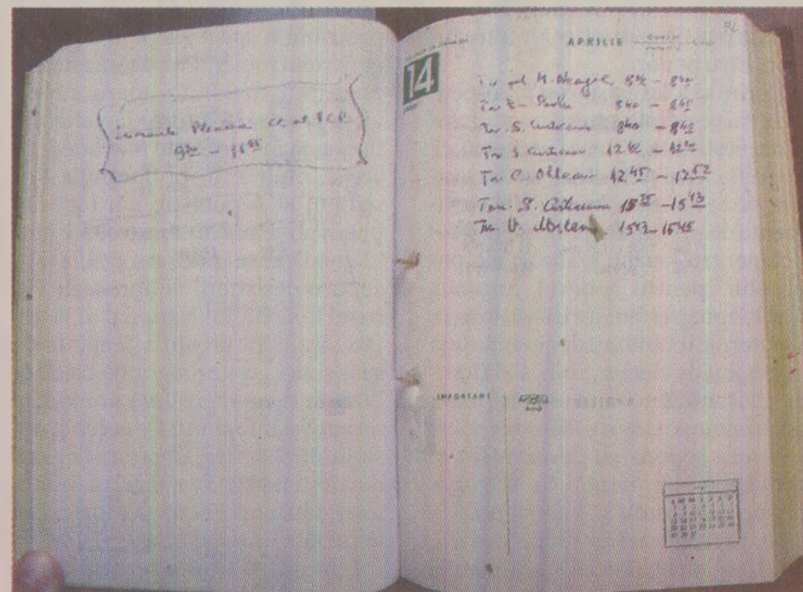
(Continuare în pag. a III-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

În mai puțin de zece minute a împărțit ordine și dispoziții, pe rând, generalului Marin Neagoe, lui Emil Bobu și lui Silviu Curticeanu (8:36 - 8:45).

După „golul” din agendă, trece și pe la Cabinetul 1 înainte de începerea ședinței finale a Plenarei CC al PCR (orele 9:30 - 11:55). Demnitarii care aveau acces la cabinetetele 1 și 2 cunoșteau dependența lui Nicolae Ceaușescu de tovarășii de viață. Nu le părea nicicum a-i fi și de moarte tovarășă, sănătoasă și inepuizabilă în energie cum o vedeau. În tinerete fusese ea mai bolnăvicioasă. În primăvara lui 1958 zăcuse mai mult de o lună și jumătate în Sanatoriul Otopeni, chinuită de crize intermitente de sciatică. I-au folosit curele balneare începute la loachimov și continuate an de an în stațiunile de odihnă ale Crimeiei, echipe care mijloacele de cură și tratament pentru nomenclatura sovietică și invitații săi, între care se număra și familia Ceaușescu.

La asemenea întruniri precum Plenara CC al PCR observau și înalții activiști județeni cum influența ei asupra „Tovarășului” se preschimbase într-un control căutat de acesta. Când secretarul general citea discursul de deschidere și închidere al vreunor

„lucrări” - tot mai scurt și mai fără vlagă de la o intrunire la alta - îl urmărea atentă, așteptând, dacă s-ar poticni, să-i sară în ajutor. Când termina de citit o filă dactilografiată cu litere mari, ca ochii lui să le poată vedea fără ochelari, „Tovarășul” se întorcea către ea „Încă e bine?” - ar putea fi interpretată acum pantomima dintre cei doi.

Imediat după plenară, la Cabinetul 2 au fost chemați Silviu Curticeanu și Constantin Olteanu, secretarul CC al PCR cu propaganda.

Și după prânz, Elena Ceaușescu a revenit la birou, chemându-l iarăși pe șeful Cancelariei CC al PCR, Silviu Curticeanu. Pentru câteva minute a fost apelat și ministrul Armatei, generalul Vasile Milea.

La 15:45 s-au încheiat în acea zi primirile la Cabinetul 2. Ceea ce nu însemnă că „Tovarășii” nu și-au continuat „activitatea” cu vreo vizită pe șantierul Casei Poporului ori cel de la metrou.

Lavinia BETA

„UNCHIUL VANEA” – UN SPECTACOL CU PERSONALITATE

„Unchiul Vanea” este singura dintre piesele cehoviene în care moartea nu apare. Nimeni nu moare, nimeni nu ucide pe nimeni, nimeni nu se sinucide. Toate personajele supraviețuiesc. Moartea este un fel de rezoluție, o soluție. Toată această tragedie, fiind absolut serioasă, este absurdă și comică în același timp”, spune regizorul Iurii Kordonski.

Piesa „Unchiul Vanea” a Teatrului Național Craiovean, pusă în scenă în ultimul an de comunism în regia lui Mircea Cornișteanu, a făcut în același an turul României într-un turneu care a rămas în amintirea a mii de spectatori care au aplaudat frenetic la tragerea cortinei. Au aplaudat atunci „evoluția dramatică” (Ludmila Patlanjoglu) și „remarcabilul rol” (Silviu Purcărete) al actorului Valer Dellakeza – „Vanea”, scenografia Ștefaniei Cenean, care a transformat astfel decorul, într-un rol principal, un Tudor Gheorghe meticulos în rolul lui Astrov Mihail Lvovici și un regizor care a știut să pună în valoare un Cehov fără vârstă.

Scenografia, devenită actor principal

Piesa lui Cehov „Unchiul Vanea” figura frecvent în anii comunismului târziu în repertoriul teatrelor din România. Situația era aceeași și la Teatrul Național din Craiova, care figura printre cele mai bune instituții de teatru din toată țara, unde se pregătea noua punere în scenă a piesei lui Cehov. La sfârșitul anului 1988, imediat după premiera cu „O scrisoare pierdută”, încep repetițiile. Directorul Teatrului Național din Craiova de la acea vreme spune că scenografa Ștefană Cenean a primit încuviințarea „tacită” de a cheltui pentru decoruri și pentru costume orice sumă are nevoie, deși pentru depășirea unui anumit plafon trebuia cerută în scris o aprobare specială din partea Consiliului Cultural. Această aprobare era obținută de obicei cu mare dificultate și numai dacă membrii Consiliului o considerau suficient de justificată.

Pregătirea spectacolului trece printr-un moment de criză, atunci când părerea unora din teatru și din afara lui erau împărțite în ceea ce privea distribuirea unui actor de comedie în rolul principal din „Unchiul Vanea”. Vocile cărcotoase ar fi reclamat rămânerea în urma celorlalți a actorului Valer Dellakeza și ar fi sugerat oportunitatea unei schimbări a acestuia din distribuția spectacolului. „Distribuția lui Valer Dellakeza, un excelent actor de comedie, în rolul lui Vanea mi s-a părut încă de la început o mare „găselniță” a lui Mircea Cornișteanu. Acesta își construise spectacolul pornind de la datele actorilor, iar o eventuală schimbare a lui Valer ar fi adus probabil după sine și o modificare a concepției regizorale, ceea ce mi se părea a fi o reală pierdere”, spune Emil Boroghin.

Valer Dellakeza, în rolul cehovianului Vanea, alături de Natașa Raab (foto sus) și Tudor Gheorghe (foto jos)
FOTOGRAFII: Arhiva Teatrului Național „Mărin Sorescu” din Craiova

Universul cehovian creat de întreaga echipă a primit un contur accentuat și prin ceea ce a devenit leitmotivul spectacolului lui Mircea Cornișteanu, și anume „Moartea vânătorului”, parte a Simfoniei nr. 1 de Gustav Mahler, precum și prin punerea în lumină a decorului creat din perdele de Ștefană Cenean și de Vadim Levin-schi, astfel încât atmosfera devine completă.

„Întâmplarea face ca, într-una din dimineți, la repetiție să participe Alexandru Repan și Lucia Mureșan, cunoscuți actori ai Teatrului „Nottara” din București, veniți la Craiova pentru a participa la premiera crahoviană a unui film în care erau interpreți ai rolurilor principale. A fost o repetiție extraordinară, în care totul se lega, în care fiecare dintre cei distribuți făcea eforturi să se autodepășească. Cel care a realizat însă în acea repetiție un salt absolut uluitor a fost nimeni altul decât Valer Dellakeza. Acesta crea, moment după moment, scene de haz, de duișie și chiar tragism,

reușind să transmită unda de omenească a personajului și făcându-ne să simțim dimensiunea marelui său talent, așa cum nu o mai făcuse cred niciodată până la acest rol”, continuă Emil Boroghin. La finalul repetiției, atât Alexandru Repan, cât și Lucia Mureșan au fost copleșiți de spectacolul lui Cornișteanu și emoționați de un Valer Dellakeza a cărui valoare încă nu o cunoscuseră.

„Bravo! Bravo!” De la stal, de la lojă, de peste tot

Despre rolul lui Valer Dellakeza, Alice Georghescu scria în revista Teatrul: „Îndrăgostit, umil sau răzurnat furibund, cabotin ieftin sau filozofastru ironic, mahmur sau lucid, Valer Dellakeza intrupeză un Vanea așa cum mi l-am închipuit unii, poate așa cum l-a vrut Cehov”. Regizorul Silviu Purcărete, cel care urma să regizeze pe scena crahoviană spectacolul „Piticul din grădina de vară”, spunea după ce a asistat la spectacolul regizat de Mircea Cornișteanu: „Bineînțeles, cea mai mare surpriză, de fapt, cea mai mare revelație este Valer Dellakeza, care mi se pare absolut remarcabil în rolul unchiului Vanea și greu îmi va fi de acum încolo să-mi închipui pe altcineva în acest rol”.

Marele actor George Constantin, interpret în două puneri în scenă al rolului Vanea, i-a adresat o scrisoare lui Valer Dellakeza imediat după vizionarea spectacolului crahovian, în care și-a arătat emoția redescoperindu-l pe Vanea prin rolul actorului crahovian: „(„) de cele două ori când am încercat și eu să mă apropiu de prietenul nostru Vanea, am avut destule greutăți, mai ales la actul doi, pe care dumneavoastră l-ați rezolvat excelent, cu măsură și simplitate („)”.

Urmând unei „Scrisori pierdute” și precedând „Un pitic în grădina de vară”, spectacolul „Unchiul Vanea” a atras atenția asupra Teatrului Național din Craiova, care începuse să „devină periculos: a personalitate”, după cum spunea la vremea respectivă Dumitru Radu Popescu. Tot el continua: „E a doua oară când, în decurs de nici un an, aud în mara sală a Teatrului Național din București (n.r. – spectacolul „Unchiul Vanea” se afla deja în turneu prin țară, ajungând astfel în Capitală) strigându-se pentru crahoveni: bravo! bravo! de la stal, de la lojă, de peste tot”. Scriitorul Alex. Ștefănescu completa: „Cu tot complexul lor de superioritate, bucurăreștii i-au aplaudat minute în șir pe crahoveni și i-au chemat la rampă pe regizor”.

Andreea TUDORICĂ
Ivan VOINIKI

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Vineri, 14 aprilie, era ultima zi a Plenarei Comitetului Central al PCR. După modelul partidului, în aceeași zi, membrii Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste (FDUS) și ai Comitetului Central al Organizației Democrației și Unității Socialiste (ODUS) s-au reunit în câte o ședință „plenară”. Sigur, tot undeva „sus” s-a decis că n-ar strica și o ședință a Camerei Legislative a Consiliilor Populare (structurile locale ale puterii și administrației de stat). Toate – cu aceeași ordine de zi ca la Plenara CC. S-au discutat aceleași lucruri, s-au luat aceleași angajamente.

Vânătorii, compozitorii, pionierii, sârbii, veteranii – sub umbrela FDUS

Conform statutului din 1982, Frontul Democrației și Unității Socialiste era „cel mai larg organism politic, patriotic, revoluționar, cu caracter reprezentativ, în cadrul căruia se afirmă unitatea tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate, în jurul Partidului Comunist Român, se realizează unirea și coordonarea eforturilor întregului popor în procesul de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și a comunismului în patrie noastră, prin participarea organizată a maselor populare la conducerea treburilor obștești, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a RSR”.

De la grădiniță și până la finele vieții active, tot românul era membru în „ceva”: în Organizația Șoimilor Patriei, a pionierilor, în sindicat sau în Asociația Crescătorilor de Albine. Ce-au în comun compozitorii cu apicultorii, vânătorii și pescarii cu oamenii muncii de naționalitate sârbă din județul Caraș-Severin, preoții cu sportivii, ori membrii Societății de Cruce Roșie cu veteranii din „războiul antifascist”? Erau cu toții membri FDUS.

ODUS – partidul celor fără de partid

Printre „componentele” FDUS se număra și Organizația Democrației și Unității Socialiste (ODUS), care a ținut o „plenară” la 14 aprilie. Ce făcea și cu ce se ocupa organizația nu era prea clar nici chiar membrilor săi. Iată cum descrie o ședință a ODUS scriitorul Liviu Ciocărlie. La ODUS, așa îi zice mai nou partidului celor fără de partid. Profesorul Papuc, de la catedra de geometrie, Mia, de la cercetători, o funcționară și persoana mea. Habar nu avem despre ce ar trebui să vorbim. Decidem că, în condițiile astea, am stat destul. La plecare, cu profesorul Papuc, bărfim. Regimul, bineînțeles”.

Ceașescu avea „program flexibil”

Nicolae Ceaușescu a avut din nou o zi încărcată. Dimineața, până mai spre prânz, a condus lucrările din ultima zi a Plenarei Comitetului Central al PCR. S-a mutat apoi la altă Plenară, de data aceasta a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste. La fiecare dintre ele a ținut câte un discurs. Rezistența fizică a unui om trecut de prima tinerețe le-a atras atenția și jurnaliștrii străini care l-au intervievat pe Ceaușescu în ultimul an al puterii sale. „Câte ore lucrați pe zi?”, l-a întrebat un ziarist din Iugoslavia. „Este greu de spus, a răspuns intervievatul, este greu de măsurat în ore. Depinde de problemele care, din păcate, sunt tot mai multe”.

Plenara Comitetului Central al PCR era pe ultima sută de metri. În dimineața celei de-a treia zile, participanții au aprobat documentele propuse pe ordinea de zi – desigur, în unanimitate – și au ascultat discursul lui Ceaușescu.

Etapa națională a „olimpiadelor” studențești

În centrele universitare București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Craiova, Galați, Petroșani începe etapa națională a „olimpiadelor studențești”, denumită pe atunci „Concursul profesional științific studențesc”. Organizatori – Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România și Ministerul Educației și Învățământului. Participau studenții – dacă trecuseră celelalte etape ale concursului, firește – din toate profilurile de învățământ superior. Se concursa la discipline fundamentale și de specialitate. Întreținea s-a desfășurat sub lozincă „Fiecare asociație a studenților comuniști – colectiv de educație prin muncă și pentru muncă a studenților”. Participarea la astfel de concursuri nu era obligatorie, dar „dădea bine” la CV, ajuta în viitoarea carieră.

Până în iunie, pescuitul interzis

Asociația Vânătorilor și Pescarilor Sportivi își informa membrii că de la 14 aprilie până la 12 iunie sunt obligați să pună undița în cui. Pescuitul industrial și sportiv al oricăror specii de pește, crustacee, moluște și alte viețuitoare acvatice în apele colinare, de șes și în Delta Dunării era interzis. Institutul pentru Relații Culturale cu Străinătatea și-a făcut datoria, la 14 aprilie organizând „o manifestare” cu ocazia zilei naționale a Siriei. Cu ajutorul Asociației de Prietenie Româno-Sirieni și în prezența lui Bahjad Doughman, însărcinatul cu afaceri al Siriei la București, au fost prezentate impresii de călătorie din această țară și un film documentar sirian.

Cristina DIAC

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„În concedii nu am mers niciodată”

(Urmare din pag. 1)

Instrumentele ajungeau pe piața noastră, la magazinul Muzica, dar mai făceau câte o comandă și pentru export. Era moda diplomatelor și ne ocupam și cu îmbrăcarea lor în plus. Executam câte o comandă pentru cei de la partid și îmbrăcăm diplomatelor pe interior în plus roșu, grenă sau mov. Lucram într-un singur schimb, câte opt ore pe zi, iar pentru că la caseră era mediu toxic beneficiam de un spor de toxicitate. Cred că aveam salariul în jur de 3.000 de lei. Era frumos la serviciu, mai ales atunci când sârbătoarea vroia zi de naștere sau de nume. Aveam un atelier unde se acordau acordeoanele și acolo lucrau niște țigani care la petrecerile astea ne cântau. Aveam un director foarte petrecăreț, Dumnezeu să-l odihnească, Iliescu Constantin îl chema. Cumpăram mici și beam câte o bere. Eram în echipă vreo șapte-opt fete și aveam o șefă foarte de treabă. Dar, ca și acum, în colectiv unul trăgea și altul se uita la teale. Mă mai supăram uneori, plus că ne băteam pe prime, care se dădeau cam la două luni și erau de 500-700 de lei. Aveam și noi rate la mobilă și la teale.

Nu ne permitam să ieșim din București decât pentru a merge la țară, la părinții mei, în localitatea Șelaru din județul Dâmbovița. Băiatul meu, al doilea, pentru că primul mi-a murit în spitalul Fundeni, mi-a fost crescut de mama mea până la 4 ani. Tata era cocojar, iar mama – croitoreasă, iar mie, cât am stat acasă, nu mi-a lipsit nimic. Mama, sârca, avea grijă și de copil, mergea și la câmp și pusese și tutun în curte, să mai scoată un ban. Cu tutunul era muncă foarte multă și, în plus, trebuia să îngrijească și de animale, că aveam porci și vaci. Pătuțul era plin cu grâu și cu porumb, iar la fiecare Crăciun tata ne dădea un porc. Uneori mergeam și cu prietenii la țară, pentru că toți cei din București iubeau petrecerile pe care le făceam la ai mei.

Sotul meu lucra la Ascensorul și nu câștiga nici el cine știe cine, norocul nostru a fost că el avea apartament și măcar nu mai plăteam și chirie.

În fiecare sâmbătă, după serviciu, că atunci se lucra și sâmbătă, plecam să vedem copilul. Mergeam la autostradă, la «Ia-mă nene», că nu aveam mașină și nici autobuze nu prea erau, sau erau la ore nepotrivite. Deși nu e foarte departe de București, dura destul de mult până ajungeam. Mă duceam cu mâna goală, n-aveam eu ce să le duc de la oraș, că ei aveau acolo tot ce le trebuia de mâncare. Ba încă îmi mai dădeau și bani de drum. În concedii nu am mers niciodată, nu-mi era bine nici atunci, nu-mi e nici astăzi bine”.

(a consenmat Irina MUNTEANU)

Preoți cu crucea-n frunte

(Urmare din pag. 1)

La unison cu toți cei care sunt prezenți aici, vă rog să-mi permiteți ca, în numele Bisericii Ortodoxe Române, al tuturor cultelor din țara noastră, care, ca o expresie a înaltului democratism al societății noastre, sunt membri ai Consiliului Național al FDUS, să dau glas celor mai alese sentimente de profund respect și înaltă prețuire pe care le nutrim față de dumneavoastră, eminent conducător al națiunii noastre și ctitor al României moderne, promotor neobosit al păcii în lume, al înțelegerii și colaborării între oameni și popoare.

Aducându-vă cel mai vibrant omagiu acum, când națiunea românească aniversază alegerea dumneavoastră ca întâiul Președinte al României, vă rugăm să primiți și cu acest prilej sărbătoresc profundele noastre mulțumiri pentru grija permanentă pe care personal o acordă dezvoltării economico-sociale multilaterale a țării, creșterii continue pe această bază a nivelului de viață materială și spirituală a poporului, concretizată, între altele, în modernizarea tuturor localităților țării, în majorarea retribuțiilor și pensiilor de care au beneficiat și vor beneficia milioane de oameni ai muncii, precum și în amplele programe de construcții de locuințe și edificii social-culturale care pun în lumină, în mod elocvent, umanismul ce caracterizează societatea contemporană românească.

Vă asigurăm, mult stimate domnule Președinte, că, în ciuda clevetirilor ce se fac azi în anumite cercuri răuvoitoare din străinătate, din totdeauna ostile poporului român, noi sprijinim cu toate forțele noastre

actuala modernizare a comunelor și satelor de pe plaiurile românești, modernizare care contribuie, evident, la ridicarea nivelului de trai al țărănimii muncitoare, spre un grad de civilizație care să reducă tot mai mult deosebirea dintre oraș și sat.

Procesul de modernizare a localităților rurale din țara noastră, aprobat de forurile democratice ale poporului, este determinat de necesitatea creării unor condiții adecvate pentru o viață înfloritoare, pentru învățământ, cultură, asistență medicală și confortul locuitorilor satelor. Sustinem prin cuvânt și prin faptă acest proces, știind că el asigură, pe lângă modernizarea vieții, sub toate aspectele ei, păstrarea a tot ce trecutul nostru glorios a creat mai valoros în artă și în arhitectură, inclusiv cea bisericască, în tot ceea ce constituie patrimoniul nostru cultural național.

Am luat cunoștință cu deosebită bucurie și cu un profund sentiment de mândrie patriotică de faptul că, începând de la sfârșitul lunii martie, țara noastră nu mai are de plătit datorii externe. Este acesta un fapt de uriașă importanță, cu larg ecou intern și internațional, pe care noi toți îl vedem, mult stimate domnule Președinte, ca pe încă un strălucit succes al politicii dumneavoastră inteligente, pentru afirmarea și apărarea independenței și suveranității depline a României.

Întreaga conduită și bunul-simț exemplar al poporului nostru, prin principiile sale morale, stau mărturie că dorința și efortul nostru de unitate în spirit și în lucrare nu pot nicidecum reprezenta o simplă declarație.

Noi, cei de astăzi, știind de unde venim și încotro ne îndreptăm,

conștienți de valorile trecutului și având o perspectivă limpede a viitorului, cum se vedește și prin programele prezentate și discutate astăzi, prin fața fiecărei zile, ne afirmăm și reafirmăm adevărată totală, în calitate de slujitori și credincioși ai cultelor, în nobila calitate de cetățeni loiali ai României socialiste, la țelurile patriotice ale întregului nostru popor.

Dorim să folosim și acest prilej pentru a vă încredința, mult stimate domnule Președinte Nicolae Ceaușescu, că ierarhii, clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, animați de sentimente de profundă mândrie patriotică pentru marile realizări ale poporului, pentru viitorul luminos deschis progresului societății noastre și puternic mobilizați de chemările și exemplul de viață și muncă al Domniei voastre, aprobând unanimitate documentele supuse Plenarei noastre, vom acționa cu devotament și abnegație, împreună cu întregul popor, aducându-vă și contribuția la înălțarea continuă a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România, la afirmarea ei tot mai puternică în ansamblul națiunilor lumii.

Cuvântul episcopului Ioan Robu

Este pentru mine o deosebită onoare ca în acest forum, în care sunt reuniți toți reprezentanții societății noastre să vă aduc, mult stimate domnule Președinte Nicolae Ceaușescu, în numele clerului și credincioșilor catolici din România, omagiu fierbinte pentru tot ceea ce faceți pentru binele și prosperitatea patriei, ale întregului popor.

Suntem cu toții fii ai acestei țări, indiferent de naționalitate, de concepțiile noastre filozofice sau religioase și avem cu toții aceleași drepturi și aceleași îndatoriri. Patria noastră ne crește și ne hrănește pe toți după contribuția pe care o aducem la dezvoltarea și propășirea ei. Biserica noastră Catolică își aduce în acest sens contribuția specifică pentru binele poporului român. Cu cât țara este mai puternică, mai înfloritoare, cu atât viața noastră, a tuturor laolaltă, și a fiecăruia în parte este mai bună. De aceea, mult stimate domnule Președinte al Republicii, noi toți susținem programele de dezvoltare multilaterală, economică și socială a țării, supuse dezbaterii și aprobării Plenarei Consiliului Național al FDUS. Dar, așa cum pe bună dreptate s-a spus și aici, aceste programe, oricât de bune ar fi, nu reprezintă nimic dacă nu sunt și înfăptuite. De aceea și noi, slujitorii Bisericii, împreună cu credincioșii noștri, ne integrăm muncii întregului popor pentru ca toate acestea să devină realitate.

Prin grija statului nostru, a preocupării Domniei Voastre neobosite, permanente, mult stimate domnule Președinte al Republicii, în România toți cetățenii au de muncă, toți își pot pune în valoare capacitățile lor creatoare. Ca unul care, prin natura funcției pe care o dețin, am umblat și umblu mult prin lume, am văzut chiar și în cele mai dezvoltate țări oameni căutând de lucru, zile și ani, flămânzi și goi, dormind sub cerul liber. Suntem deosebit de îndreptățiti să respingem pe cei care – rău informați, răuvoitori sau de-a dreptul dușmănoși – ne calomniază sau încearcă să ne dea sfaturi asupra

modului cum să ne orândum treburile în grădina noastră, dar nu se uită în grădina lor.

Iată dar că, în ciuda tuturor acestor clevetiri, țara noastră a reușit o performanță la care cu siguranță jinduiesc mulți: România nu mai are datorii externe. Mă alătur și eu, împreună cu slujitorii și credincioșii Bisericii noastre catolice, tuturor fiilor țării care vă adresează pentru aceasta și pentru tot ceea ce faceți pentru progresul și prosperitatea țării, pentru bunăstarea întregului popor, cele mai alese mulțumiri.

În calitate de cetățeni loiali ai țării, reafirmăm din nou, în acest cadru, sprijinul nostru la toate programele supuse dezbaterii Consiliului. Aș dori să subliniez ceea ce este evident pentru noi toți cei care trăim în România, că planul de modernizare a localităților și sistematizarea teritoriului, așa cum îl știți că se înfăptuiește de mai mulți ani, urmărește să creeze condiții mai bune de muncă și viață pentru toți locuitorii lor, demne de epoca de civilizație în care trăim.

Susținem, de asemenea, fără rezerve, politica externă de dezarmare și pace, de largă colaborare cu toate popoarele lumii, cu toți cei care iubesc viața, cei care doresc ca minunata creație care este omul să supraviețuiască și să aibă viitorul asigurat în liniște și bună înțelegere cu semenii lui.

Ploua când am venit la această întâlnire și vreau, cu permisiunea dumneavoastră, să împărtășesc gândul pe care l-am avut privind ploaia, gând pe care îl transform în urare: „Să plouă mereu cu har și fericire asupra țării și poporului nostru”.

ÎNOTĂTOAREA LIVIA COPARIU A STABILIT UN NOU RECORD MONDIAL

Ultima reuniune a Campionatelor Naționale de înot, bazin acoperit de 25 metri, a fost marcată de un eveniment important, la fel cum se petrece și în precedentele trei zile. Astfel, în proba de 50 metri liber, sibianca Livia Copariu, 16 ani, a stabilit un nou record mondial, cu timpul de 24 secunde și 81 de sutimi, în același timp cea mai bună performanță din toate timpurile. Prin acest rezultat, Copariu devine liderul autoritar al viteziștilor din lume, după ce reușise un alt rezultat extraordinar la 100 metri liber, 53 de secunde și 48 de sutimi. Vechiul record stabilit în bazinul din Ploiești de eleva antrenorului emerit Mihail Gothe îi aparținea tot unei înotătoare române, Tamara Costache, timpul ei fiind 24 secunde și 94 de sutimi, pe care îl deținea din anul 1987. Recordul Liviei Copariu a venit să întregască alte rezultate de excepție obținute la aceste Campionate Naționale. Au existat șapte tentative de stabilire a unor noi recorduri naționale, toate reușite, printre protagoniști aflându-se Ionuț Mușat-Harabagiu, Flavius Vișan, Anca Pătrășcoiu sau Patricia Orășteanu, cu toți mari speranțe ale naționalei din România. Referenț la Livia Copariu, încă junioară, tânără înotătoare a mai reușit și alte performanțe, pe lângă amintitul record mondial mai existând patru titluri naționale la junioare și tot atâtea la

Livia Copariu (dreapta) a stabilit recordul mondial după care a rămas ilegal în Franța FOTO: Revista SPORT

senioare. Ulterior, Copariu a părăsit România ilegal, lucru confirmat de un cetățean român stabilit în acest moment în SUA, pe nume Ștefan A.

Acesta, fost înotător, povestește: „În primăvara anului 1989, mai exact în luna martie, am aflat de la o înotătoare care se chema Livia

Copariu, că vrea să rămână în Franța cu ocazia unui turneu ce urma să aibă loc în aprilie. Mai avea și o altă variantă, cu Germania, în luna iulie

1989. I-am spus că dacă dorea să rămână, momentul era în Franța. Am întrebat-o de ce discută cu mine despre acest aspect și mi-a răspuns că are încredere. La 12 aprilie a plecat împreună cu Tamara Costache și cu lotul național în Franța, apoi Livia m-a sunat la data de 15 aprilie și mi-a dat de înțeles că a rămas în Franța. La întoarcerea în țară, lotul de nație a fost arestat pe Aeroportul Otopeni de colonelul Roșu și ținut două zile în București. Peste două zile am fost chemat la Ploiești de locotenentul de securitate Minea, care mi-a spus că trebuie să dau o declarație despre Livia Copariu, care tocmai rămăsese în Franța. Ei doareu ca eu să declar cu mâna mea că știu despre faptul că Livia va rămâne în Franța. Rămăsesem singur în cameră, nu am scris nimic, securiștii s-au întors beți și, după ce au văzut că nu am scris nimic, m-au luat la pumni și m-au amenințat că, dacă mă sună Livia, să o conving să se întoarcă în țară. Nu m-a sunat și oricum nu aveam de gând să încerc să o conving”. Fosta recordmenă mondială și-a continuat cariera în Franța, după care, conform unor surse neoficiale, s-a stabilit în Italia, unde trăiește și în prezent. În 2007, unul dintre recordurile stabilite de Copariu în 1989, în proba de 100 metri fluture în bazin scurt, a fost doborât de Ionela Cozma.

Daniel STAN

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
 Întreprinderea de Nutrețuri Centrale Ilfov, com. Peris, Sector Agricol Ilfov, încadrează prin concurs conform legii: contabil-sef pentru subunitatea sa FNC Sabaru Sector Agricol Ilfov.
 Întreprinderea de transport „Bucureștii Noi”, cu sediul în Bd. Bucureștii Noi nr. 40, Sectorul 1, încadrează în condițiile Legii 12/1971 un contabil și un economist cu experiență în domeniul financiar-contabil și șoferi pentru autoturisme și autoutilitare, posesori ai permisului de conducere gradele B, C și D, având categoria I sau a II-a și o vechime minimă în profesie de cinci ani.
 Întreprinderea Mecanică Poligrafică încadrează ingineri TCM și automatiști, strungari, borverkiști, electricieni, turnători, formatori.
 IDMS București, Bd. Magheru 6-8, Sector 1, încadrează de urgență vânzători pentru magazinul de articole sport și accesorii numai absol-

venți ai Liceului Economic. Solicitanții trebuie să aibă domiciliul stabil în București.
 Unitate economică încadrează în condițiile Legii 12/1971 muncitori calificați în meseriile: paznic, țesător, covoare, confecționar, tractorist, tipăritor tipar plan, mecanic mașini cusut, mecanic mașini tricotate, conducător auto, confecționar ștanțe poligrafice, brodeze.
VĂNZĂRI
 Vând video recorder Philips, videocasete sigilate, haină scurtă caracul 44, mașină spălat fără stător, capete Rotring, tabacheră.
 Vând Dacia 1310, alb, 13, 36.000 km, fabricată în 1983, două covoare mecanice, două mașini cusut Singer, cristale Bacarat, bibelouri, bancnote vechi pentru colecție, obiecte decorative, tacămuri, ceasuri vechi, alte obiecte.
 Vând fierăstrău mecanic cu combustie internă Drujba.
 Vând cabluri BNC, RCA, videocasete, joc damă măsura 44-46, scurtă vulpe roșie, astrahan pentru modificat.

tv 14 aprilie 1989

19:00 Telegiurnal. 1 Mai - Raport muncitoresc
 19:25 Tezele și orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu - program de muncă și acțiune revoluționară. Creșterea calității - condiție a sporirii competitivității produselor românești. Redactor Florica Rădulescu
 19:45 România în lume. Documentar de Victor Ionescu
 20:05 Copiii cântă patria și partidul. Program literar-muzical-coregrafic, în interpretarea unor formații pionieresti și ale școlilor patriei, laureate ale Festivalului național „Cântarea României”. Redactor Eugen Patrice
 20:20 Învățământ, cercetare, producție. Revoluția tehnico-științifică contemporană - noi exigențe în modernizarea și perfecționarea învățământului. Redactor Ion Chițulescu
 20:40 Rolul familiei în societatea noastră. În numele dragostei de țară. Redactor Mădălina Tudor
 20:55 Cinecluburile - prezență activă în munca politico-educativă. Redactor Bob Călinescu
 21:10 Imagini din RPD Coreeană. Documentar
 21:20 Univers, materie, viață. Emisiune de educație materialist-științifică istoria Pământului. Episodul VI. Deformarea rocilor și formarea munților. Modelarea suprafeței terestre. Prezintă dr. ing. Mircea Săndulescu de la Institutul de Geologie și Geofizică București. Redactor Ion Ruș
 21:50 Telegiurnal
 22:00 Închiderea programului

amintiri

În anul '80, Întreprinderea de Produse Cosmetice „Nivea” Brașov scoate pe piață sute de sortimente

vremea

Deși temperatura aerului a marcat o scădere față de ziua precedentă, vremea a rămas caldă, iar cerul mai mult noros.
 Pe arii relativ extinse, în sud-vestul și centrul țării, și pe alocuri în celelalte regiuni, urmasă să cadă ploii cu caracter de averse. Vântul a prezentat intensificări în sudul și estul țării, precum și la munte.
 Maximele au fost cuprinse între 14 și 22 de grade, iar minimele, între 4 și 12 grade.
 În București, vremea a fost în general caldă, iar cerul mai mult noros. Vântul a suflat moderat. Temperatura maximă din Capitală a oscilat în jurul valorii de 18 grade, iar minima a fost cuprinsă între 6 și 8 grade.

Duel

ORIZONTAL: 1) Doctor fără voce - Spumă de mare. 2) Procedură de apel - Prunțași ai opoziției. 3) De-o seamă n toate cele - Deschisă la fire. 4) Cooșă câmălei! - Hotare de stat! - Unde merge suta merge și mia (!). 5) Un fel de a pune problema - Constructor de castele în Spania. 6) Marea pasiune. 7) Aflat într-o situație limită. 8) Steaua litoralului - Specialitate din aspic. 9) Produs de electrotehnică - Fază de gol. 10) Prinsă la butonerie - Cu dinți de cal.

VERTICAL: 1) Timp schimbător (fem.) - A scoate din apă. 2) Mască de fier - Specialitate de pasăre (dim.) 3) Se dau în leagăne! - Exemplu de continuitate. 4) Conțin toate datele însemnate dintr-un an. 5) Curent alternativ de mare intensitate. 6) Trag în jos! - Teorie în matematică! 7) Are proprietăți deosebite. 8) Câștigător la licitație - A face ca și noi. 9) Cap sec - Favorit la proba de îndemănare. 10) Reprezentativa țării peste hotare.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Revista Rebus, nr. 20/1989

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Abateri de la normele de conviețuire socială

Într-o noapte de la sfârșitul anului trecut, liniștea locatarilor din blocul C70, de pe Strada Lăteza Gheorghe, a fost tulburată de ocupații a trei apartamente de la scara a II-a. Cauza, ca de obicei, alcoolul consumat fără măsură. În finalul „spectacolului”, unul dintre huligani și-a dat totuși seama că sunt pasibili de sancțiune dacă se apelează la organele de ordine. Ca să împiedice aceasta, a... rupt toate firele din nișa telefonică a blocului, reducând la tăcere aparatele telefonice ale locatarilor. De a doua zi, la serviciul de înregistrare a deranjamentelor s-au adunat reclamații peste reclamații.
 Între timp, electromecanicii se străduiau să refacă legăturile telefonice ale instalației devastate. I-am văzut, la fața locului, în această migăloasă acțiune. Au lucrat timp de zece zile, iar apoi au fost nevoiți să mai intervină de câteva ori.
 Era firesc să încercăm să-l aflăm pe autorul acestui act ireponsabil. N-am reușit. Un locatar ne-a relatat ce s-a petrecut și, când a fost vorba de nume, s-a grăbit să plece... La circumscripția de Militie ni s-a spus că distrugerea legăturilor din nișa telefonică nu a fost reclamată de nimeni. Nici de la telefoane, nici de comitetul asociației de locatari. Ion Cioată, ministrul care răspunde de funcționarea telefoanelor din zona respectivă, „Ne străduim să nu avem multe reclamații la Ozi și să le rezolvăm repede. Pe noi ne privește partea tehnică, nu facem reclamații la Militie”. Administratora blocului C70: „Ocupanții a trei apartamente ne tulbură liniștea și nu ne lasă să converțim civilizat. De ce nu-i reclamăm? După incidentul cu distrugerea legăturilor telefonice, comitetul asociației a avut o ședință în care a hotărât ca eu, administratora, să reclam. Nu la Militie. La Direcția de telecomunicații, în legătură cu deranjamentul telefoanelor. Ca să fac reclamația, cei lezați trebuiau să semneze alături de mine. O parte - nu dau nume - au refuzat. De teamă? Nu știu. Adică numai eu să risc, să mă zbat? Așa că...”
 Cu alte cuvinte, un locatar dezaproabă, dar nu se implică, celălalt îi cere altuia să sesizeze, dincolo se așteaptă ca altcineva să reclame oficial ș.a.m.d. Sunt „soluții” cu marca „indiferențism”, mai degrabă în măsură să îi incurajeze pe cei care nu înțeleg să respecte normele de conviețuire socială, pe cei care atentează la integritatea avutului obștesc. Semnalăm cazul, convingși fiind că, în cele din urmă, lucrurile vor fi puse la punct prin aplicarea fermă a legii, demonstrându-se că societatea noastră nu tolerează nici un fel de abateri de la regulile sale.
 Liviu NISTOR
 Informația Bucureștilui, nr. 10.968 din 1989

DIN PRESA EXILULUI

„Prin mijloace proprii”

La plenara de la 12-14 aprilie, Ceaușescu a parafrazat lozincă Partidului Liberal de la începutul secolului. Numai că, între timp, lucrurile s-au schimbat și formula nu mai corespunde realității.
 A trebuit regimului 14 ani - 1975-1989 - să plătească 21 de miliarde de dolari, din care 7 miliarde dobanzi. Au fost deosebit de imprumutate 14 miliarde, și nu doar 10-12, cum scria presa străină sau au afirmat unii din funcționarii de la București.
 Totalul ar fi reprezentat anual, în medie, 1,5 miliarde pe an, ceea ce n-ar fi fost peste posibilitățile țării, dacă industria și echipamentele importate cu ajutorul creditelor ar fi dat, chiar și parțial, rezultatele prevăzute. Cum însă totul, aluminiul, produsele chimice, petrochimice și cele ale industriei grele s-au vândut prost și chiar în pierdere, plățile au trebuit reeșalonate în urmă cu 5-6 ani, cu adăugarea a noi dobanzi, iar achitarea lor între 2,5 și 3 miliarde pe an s-a făcut în mare parte prin vânzarea produselor de consum, inclusiv cele alimentare.
 În tot acest timp, industriile și echipamentele importate s-au uzat cu mult mai repede cu cât lipseau piesele de schimb, iar cele fabricate în țară nu aveau caracteristicile necesare și erau cel mai adesea livrate cu mari întârzieri. Economia de valută s-a dovedit astfel dezastuoasă. Unicelele sau seriile mici costă cu mult mai mult decât ar fi costat chiar plătite în devaliz, și nici măcar nu permit stabilirea pe viitor a unor fluxuri tehnologice rentabile.
 După plata datorilor, RSR-ul se află azi cu o industrie uzată și

depășită, care are nevoie mai mult decât oricând de noi investiții pentru a putea produce concurențial pe piața internațională. Ne aflăm într-o situație asemănătoare de cea de acum două decenii, cu diferența că celelalte state, chiar și cele din jur, au făcut progrese, și mai ales locuitorii lor n-au îndurat ani în șir lipsuri istovitoare.
 Rezultatele n-au fost mai bune în formarea personalului industrial. Fie că e vorba despre ingineri, mașinari sau muncitori necalificați, varietatea de produse pe care industria din țară trebuie să o producă pentru a întreține iluzia unei independențe economice, a dus la dezvoltarea generalizată a seriilor mici - adesea cu rezultate haotice asupra personalului. În plus, înmulțirea seriilor mici nu înlesnește automatizarea, cu mult mai avansată în celelalte țări europene, și nici specializarea personalului. De unde calitatea mediocră, dacă nu de-a dreptul proastă, a produselor.
 Decizia anunțată de Ceaușescu de a interzice prin lege luarea de noi credite, cu pretextul de a garanta astfel independența națională, va menține subdezvoltarea României și va duce la integrarea ei accelerată în sistemul sovietic. URSS, care nu dă credite, dar propune trocuri pe termen lung, este principala piață a RSR-ului.
 Fără credite care să permită modernizarea și reorientarea industriei românești spre produse noi, ea va rămâne în continuare dependentă de piața sovietică, de CAER, de lumea a treia - care n-are de valoare și plătește prin compensație. Cum RSR-ul nu dispune de circuite comerciale internaționale care să-i

permită să valorifice produsele obținute prin compensație, excedentul la export care ar trebui să atingă 3,5 miliarde de dolari (nu 35, cum din greșeală, s-a publicat în Lupta nr. 120 din 22 aprilie, p. 2, col. 3) rămâne în bună parte în deșeu neconvertibile și deci nefolosibile pentru modernizarea economiei. Dezele convertibile vor fi obținute, ca și în trecut, cu precădere din exportul de alimente și bunuri de consum în dauna populației. Sau vânzând arme Orientului Mijlociu, ceea ce va dauna țării pe plan internațional.
 A crede că o economie „multilateral dezvoltată” care produce de toate, în serii mici și se autofinanțează, fără a recurge la credite, este viabilă în zilele noastre, este absurd, dar și daunător. În felul acesta, peste 5 sau 10 ani, RSR-ul va fi total dependent de piața sovietică în aceeași măsură în care Basarabia și Bucovina de Nord sunt de pe acum dependente de restul Uniunii Sovietice.
 Chiar și acum un secol, când statele naționale erau pe cale de a se constitui în centrul Europei, lozincă „prin noi înșine” nu avea decât o valoare relativă. Atât căile ferate, cât și industria petroliferă nu s-au putut realiza decât cu capitaluri străine. Astăzi, schimbările au luat dimensiuni continentale și mondiale, iar viitorul cadru geopolitic este Europa, nu statul național. „Prin noi înșine” nu are decât scopul de a izola România pe care ea regimul să se mențină la putere. Această velleitate trebuie combătută prin toate mijloacele.
 Lupta, nr. 122/1989
 Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Ceaușescu pretinde că România ar putea fabrica arme nucleare

Nicolae Ceaușescu a declarat public că România ar putea produce arme nucleare. În timp ce a dat asigurări că, din chestiuni de principiu, România nu se va folosi de această capacitate, Ceaușescu a subliniat că decizia era legată de viitoarea dezvoltare nucleară și că, pentru România, este o chestiune de opțiune, fără a menționa de obligațiile țării sale din cadrul tratatului de neproliferare nucleară. Recentele afirmații ale lui Ceaușescu despre dreptul de a deține arme chimice arată că a mai reflectat asupra chestiunii armamentului național. Pretențiile sale cu privire la potențialul nuclear pare foarte puțin plauzibil având în vedere capacitățile economice și tehnologice ale țării.
 În cuvântarea din plenul CC al Frontului Unității Socialist-Democratice la 14 aprilie 1989, liderul partidului și statului, Nicolae Ceaușescu, a pretins că România are capacitatea de a produce arme nucleare. El a dat totuși asigurări că România nu va utiliza această capacitate. „Putem produce orice fel de echipament... Există totuși un sigur domeniu în care nu vrem să întreprindem nimic: cel al armelor nucleare. Da, avem și această capacitate tehnolo-

gică; dar nu vom porni pe această cale pentru că noi ne opunem ferm armelor nucleare al căror uz ar însemna distrugerea vieții de pe planeta noastră; și noi cerem eliminarea armelor nucleare din toate statele din lume și vrem o lume fără arme și războaie.” Declarația lui Ceaușescu face din România singurul stat din Est care afirmă deschis că are capacitatea de a face arme nucleare. Se știe că liderul român a mai afirmat acest lucru, anterior, cu cel puțin două ocazii, dar nu s-a făcut multă publicitate asupra acestui lucru. Într-un interviu pentru Hearst Newspaper Group și pentru BBC în 1984, din care s-au publicat extrase în SUA. Potrivit citatelor din Ceaușescu, dezvoltarea industrială și tehnologică a României a atins o culme în care „dacă noi am vrea să fabricăm arma nucleară astăzi, am putea-o face”. Liderul Român a repetat acest lucru la întâlnirile cu Károly Grósz și alți lideri ai partidului maghiar, la Arad, în august 1988. Președintele Adunării Naționale Maghiare, Mátyás Szűrös era la vremea aceea Secretar pentru relații externe al CC-ului maghiar și a luat parte la întâlnire în acea calitate. El l-a citat pe Ceaușescu, care ar fi spus

că România „e capabilă să producă orice, inclusiv componente nucleare”. Potrivit lui Szűrös, delegația maghiară nu era sigură „dacă aceasta era o insinuare sau doar un mod de a ilustra dezvoltarea industrială a României”.
 Afirmația de atunci a lui Ceaușescu nu era nouă. Totuși, anumite aspecte ale ei erau noi. În primul rând, Ceaușescu a ales pentru prima dată să pretindă acest lucru public. Apoi, elementul de condiționalitate care pare a fi implicit în modul în care Ceaușescu a explicat de ce România a ales, în loc, să meargă pe acel drum”, să opteze pentru dezarmarea nucleară. Prezentând această decizie ca o alegere proprie a României, Ceaușescu nu a făcut referire la obligațiile României din cadrul tratatului de neproliferare nucleară (TNN). Într-un interviu cu un cotidian de largă circulație populară în Brazilia, țară care face parte din cele câteva state non-nucleare (dintre care unele sunt semnate ale TNN) despre care se crede că fac cercetare nucleară, Ceaușescu a spus că ar trebui să se treacă la „îndepărtarea tuturor armelor nucleare de pe teritoriul statelor (nonnucleare). Dacă acest

lucru nu se întâmplă, nu este nici o forță pe deplin justificată să își reconsidere poziția din cadrul tratatului”.
 Ultima declarație a lui Ceaușescu cu privire la armele nucleare ar trebui, de asemenea, pusă în legătură cu declarația sa de Anul Nou referitoare la armele chimice. Cu acel prilej, el și-a exprimat preocuparea României și a altor state nonnucleare care se simt „la discreția celor care au arme nucleare”. El a mai spus că aceste state au dreptul de a deține unele forme care să compenseze. Acestui rol, a argumentat Ceaușescu, l-ar putea servi armele chimice; și a anunțat că România nu va renunța la armele chimice până când armele nucleare nu vor fi eliminate de pe tot Globul. Puse împreună, aceste declarații par să indice că, din anumite motive, Ceaușescu reflectă în prezent la problema capacității militare naționale. În ultima sa declarație, nu departe de pasajul în care a vorbit despre capacitatea de a produce arme nucleare, Ceaușescu a adăugat că de-a lungul istoriei României „poporul nostru a pus mâna pe arme ori de câte ori a fost nevoie

pentru a apăra libertatea și independența țării. Sperăm să nu fim forțați din nou să recurgem la arme”. Nu a oferit însă nici un indiciu cu privire la o amenințare potențială la adresa României. Avertismentul pare trimis în toate direcțiile și poate fi văzut ca expresia unei mentalități asediata ca răspuns la izolarea internațională crescândă a regimului.
 Este greu de luat în serios afirmația lui Ceaușescu despre capacitatea României de a face arme nucleare. Până la urmă, România este singura dintre cele două țări ale Pactului de la Varșovia care nu dețin instalații nucleare. Un mecanism importat din Canada este în construcție la Cernavodă (la est de București), dar e cu mult în urma proiectului, având în vedere slaba performanță a românilor; primul reactor se așteaptă să devină disponibil la începutul lui 1990.
 Vladimir Socor
 Radio Europa Liberă (München) - Raport al secției de cercetare, condus de dr. M. Șofar. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)